

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη συλλογική διαχείριση δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και συγγενικών δικαιωμάτων καθώς και για τη χορήγηση διακρατικών αδειών σε δικαιώματα επί μουσικών έργων για επιγραμμικές χρήσεις στην εσωτερική αγορά»

COM(2012) 372 final

(2013/C 44/18)

Εισηγητής: ο κ. LEMERCIER

Στις 10 και 11 Σεπτεμβρίου 2012 αντιστοίχως, και σύμφωνα με τα άρθρα 50 και 304 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αποφάσισαν να ζητήσουν γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα την

Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη συλλογική διαχείριση δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και συγγενικών δικαιωμάτων καθώς και για τη χορήγηση διακρατικών αδειών σε δικαιώματα επί μουσικών έργων για επιγραμμικές χρήσεις στην εσωτερική αγορά

COM(2012) final — 2012/0180 (COD).

Το ειδικευμένο τμήμα «Ενιαία αγορά, παραγωγή και κατανάλωση», στο οποίο ανατέθηκαν οι σχετικές προπαρασκευαστικές εργασίες, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 4 Δεκεμβρίου 2012.

Κατά την 485η σύνοδο ολομέλειας, της 12ης και 13ης Δεκεμβρίου 2012 (συνεδρίαση της 12ης Δεκεμβρίου), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 116 ψήφους υπέρ και 1 αποχή την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Συμπεράσματα και συστάσεις

1.1 Η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (ΕΟΚΕ) επικροτεί και υποστηρίζει την πρόταση οδηγίας της Επιτροπής σχετικά με την οργάνωση των εταιρειών συλλογικής διαχείρισης ψηφιακών δικαιωμάτων και τη χορήγηση διακρατικών αδειών για τη μουσική εντός της ενιαίας αγοράς.

1.2 Φρονεί ότι το πεδίο εφαρμογής έχει επιλεγεί ορθά, λόγω της σημασίας της μουσικής στις αγορές πολιτιστικού επιγραμμικού περιεχομένου, και ότι μπορεί να χρησιμεύσει για τη συγκέντρωση γνώσεων σχετικά με μια μέθοδο διασυνοριακής διαχείρισης δικαιωμάτων, που θα μπορεί κατόπιν να αξιοποιηθεί ως πρότυπο, ή τουλάχιστον ως σημείο αναφοράς, για την επιγραμμική πώληση κάθε είδους περιεχομένου πολυμέσων και βιβλίων.

1.3 Η ΕΟΚΕ έχει λάβει υπόψη της την εκτίμηση επιπτώσεων⁽¹⁾, καθώς και τις αντιδράσεις των επαγγελματιών κύκλων και των καταναλωτών. Συμφωνεί ότι είναι σκόπιμη η θέσπιση ενιαίου νομικού πλαισίου για τις εταιρείες διαχείρισης και η δημιουργία μιας μορφής ευρωπαϊκού διαβατηρίου χορήγησης άδειας για επιγραμμικές χρήσεις μουσικών έργων.

1.4 Εφιστά την προσοχή στην ανάγκη υποστήριξης των εταιρειών συλλογικής διαχείρισης, σε μια μεταβατική φάση, ώστε οι εν λόγω εταιρείες να προσαρμοστούν σε αυτή τη μορφή διασυνοριακής διανομής, η οποία τους δημιουργεί τεχνικά και πρακτικά προβλήματα που η ΕΟΚΕ αναγνωρίζει.

1.5 Επικροτεί την προτεινόμενη νομική βάση (άρθρα 50 έως 54 ΣΛΕΕ), η οποία αφορά την ελευθερία εγκατάστασης και την ελευθερία παροχής υπηρεσιών στην εσωτερική αγορά. Όσον αφορά την εφαρμογή της οδηγίας για τις υπηρεσίες, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι οι εταιρείες συλλογικής διαχείρισης είναι μη κερδοσκοπικοί φορείς και παρουσιάζουν ιδιομορφίες που τις διακρίνουν από τις επιχειρήσεις.

1.6 Οι δημιουργοί ευρίσκονται συχνά σε πολύ επισφαλή κατάσταση, επειδή η επιτυχία τους είναι αβέβαιη και, κατά συνέπεια, τα εισοδήματά τους δεν είναι σταθερά. Οι εταιρείες συλλογικής διαχείρισης μπορούν να βοηθήσουν τους δημιουργούς να αναπτύξουν πολιτιστικές δραστηριότητες, παρέχοντας υποστήριξη στα πλέον ευάλωτα ρεπερτόρια και στους καλλιτέχνες που ξεκινούν τη σταδιοδρομία τους. Με γνώμονα την αρχή της αλληλεγγύης, οι εταιρείες συλλογικής διαχείρισης προσφέρουν βοήθεια σε συγγραφείς που αντιμετωπίζουν δυσκολίες και συμβάλλουν στην προώθηση νέων ταλέντων. Συνεπώς, οι εταιρείες συλλογικής διαχείρισης συμβάλλουν σημαντικά στην ανάπτυξη του ευρωπαϊκού πολιτισμού και της πολιτιστικής οικονομίας.

2. Η πρόταση της Επιτροπής

2.1 Κατά την Επιτροπή, το ισχύον κοινοτικό κεκτημένο σε θέματα δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας περιορίζεται στον ορισμό του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας και των συγγενικών δικαιωμάτων, στους περιορισμούς και εξαιρέσεις και στις σχετικές διατάξεις.

2.2 Πολύ λίγες διατάξεις της οδηγίας για τα δικαιώματα του δημιουργού και των σχετικών πράξεων⁽²⁾ πραγματοποιούνται το ζήτημα της συλλογικής διαχείρισης δικαιωμάτων, ενώ καμία δεν θεσπίζει πλαίσιο για τη λειτουργία των εταιρειών συλλογικής διαχείρισης. Βέβαια, έχουν πλέον καθιερωθεί και εξακολουθούν να αναπτύσσονται αναγκαστικοί κανόνες σχετικά με τη λειτουργία των εταιρειών αυτών και με τη διαφάνεια, αλλά τούτο οφείλεται στη νομολογία του Δικαστηρίου και σε αποφάσεις της Επιτροπής.

⁽²⁾ Οδηγία 2001/29/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2001, για την εναρμόνιση ορισμένων πτυχών του δικαιώματος του δημιουργού και συγγενικών δικαιωμάτων στην κοινωνία της πληροφορίας (ΕΕ L 167 της 22.6.2001, σ. 10). διάφορες σχετικές πράξεις —οδηγίες και συστάσεις—, μεταξύ των οποίων η οδηγία 2010/13/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 10ης Μαρτίου 2010, για τον συντονισμό ορισμένων νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών σχετικά με την παροχή υπηρεσιών οπτικοακουστικών μέσων (οδηγία 2010/13/ΕΕ για τις υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων, ΕΕ L 95 της 15.4.2010, σ. 1).

⁽¹⁾ SWD(2012) 204 final (μόνο στα αγγλικά) και SWD(2012) 205 final.

2.3 Η πρακτική του δικαίου, όμως, διαφέρει από τη μία χώρα στην άλλη. Οι κανόνες για τις εταιρείες διαχείρισης είναι ποικίλοι επίσης, κυρίως όμως οι διατυπώσεις και οι πρακτικές ελέγχου της χρήσης των κονδυλίων που συγκεντρώνονται και της κατανομής υπέρ των δικαιούχων παρουσιάζουν σημαντικές διαφορές στην πράξη και συχνά είναι αδιαφανείς. Έχουν μάλιστα παρατηρηθεί, σε ορισμένες χώρες, πρακτικές που αγγίζουν την κατάχρηση κοινωνικών αγαθών.

2.4 Στόχος της πρότασης είναι „η θέσπιση ενός κατάλληλου νομικού πλαισίου για τη συλλογική διαχείριση δικαιωμάτων που χορηγούνται από εταιρείες συλλογικής διαχείρισης για λογαριασμό δικαιούχων

— με την πρόβλεψη κανόνων οι οποίοι θα διασφαλίζουν την καλύτερη διαχείριση και τη μεγαλύτερη διαφάνεια των εταιρειών συλλογικής διαχείρισης,

— καθώς και με την ενθάρρυνση και τη διευκόλυνση της χορήγησης διακρατικής άδειας για τα δικαιώματα των δημιουργών επί των μουσικών έργων τους από εταιρείες συλλογικής διαχείρισης που εκπροσωπούν τους δημιουργούς“.

2.5 Μόνο η θέσπιση πρόσφορης νομικής πράξης (εδώ, οδηγίας) σε ευρωπαϊκό επίπεδο μπορεί να εξασφαλίσει την επίτευξη των στόχων αυτών, με τήρηση των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας.

2.6 Η ΕΟΚΕ επικροτεί τους στόχους της πρότασης και τις λοιπές νομικές διατάξεις που προβλέπονται για την επίτευξή τους. Επικροτεί επίσης την επιλεγείσα νομική βάση για την οδηγία, τα άρθρα 50 και 51 έως 54 της ΣΛΕΕ, καθώς και το γεγονός ότι η πρόταση δεν επιφέρει καμία δημοσιονομική επίπτωση.

3. Γενικές παρατηρήσεις

3.1 Η ΕΟΚΕ έχει ήδη τοποθετηθεί⁽³⁾ επί των θεμελιωδών κανόνων, που θα πρέπει να θεσπιστούν με δεσμευτική ισχύ, για θέματα συλλογικής διαχείρισης των δικαιωμάτων και λειτουργίας των εταιρειών διαχείρισης, προκειμένου να εξασφαλιστεί η δίκαιη κατανομή των συλλεγόμενων κονδυλίων υπέρ των δημιουργών και λοιπών δικαιούχων, η διαφανής λειτουργία της διαχείρισης, η οποία θα πρέπει να ελέγχεται από τα μέλη των εταιρειών διαχείρισης και από μία ανεξάρτητη διοικητική ή δικαστική αρχή ελέγχου των λογαριασμών, που θα οφείλει να δημοσιοποιεί περιοδική έκθεση σχετικά με τις δραστηριότητες της εκάστοτε εταιρείας διαχείρισης, όπως ισχύει ήδη σε πολλά κράτη μέλη.

3.2 Το πνεύμα του σχεδίου οδηγίας θα πρέπει να συνάδει με το πνεύμα της οδηγίας για τα δικαιώματα του δημιουργού, σύμφωνα με το οποίο οιαδήποτε εναρμόνιση των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και συγγενικών δικαιωμάτων πρέπει να στηρίζεται σε υψηλό επίπεδο προστασίας. Και τούτο επειδή η προστασία των δικαιωμάτων αυτών συμβάλλει στη διατήρηση και περαιτέρω ανάπτυξη της δημιουργικότητας, εις όφελος των δημιουργών, των ερμηνευτών ή εκτελεστών, των παραγωγών, των επιχειρήσεων και του κοινού γενικά.

3.3 Η επιλογή της αγοράς της μουσικής για μια νομοθετική πρόταση δικαιολογείται λόγω της σχετικής σημασίας που έχει η μουσική στην ευρωπαϊκή αγορά σε σύγκριση με άλλες μορφές προσφοράς πολιτιστικού περιεχομένου, καθώς και για τεχνικούς λόγους, καθώς η μουσική δεν απαιτεί γλωσσική προσαρμογή της προσφοράς.

3.4 Θα ήταν ίσως προτιμότερο να υποβληθούν δύο σχέδια οδηγίας, μία οδηγία γενικής εμβέλειας σχετικά με τις εταιρείες συλλογικής διαχείρισης δικαιωμάτων και μία σχετική με τις διακρατικές άδειες για την επιγραμμική διανομή μουσικής.

3.5 Ωστόσο, η ΕΟΚΕ μπορεί να αποδεχθεί μια ενιαία οδηγία, λαμβανομένου υπόψη του πρωταρχικού ρόλου των εταιρειών συλλογικής διαχείρισης δικαιωμάτων στη διανομή της μουσικής. Οι εταιρείες αυτές είναι οι πλέον κατάλληλες για να διαχειρίζονται τις άδειες, να συλλέγουν τις αμοιβές για λογαριασμό των δικαιούχων και να αναλαμβάνουν την κατανομή τους. Όμως, με την ελεύθερη επιλογή της ανάθεσης της διαχείρισης των δικαιωμάτων τους σε εταιρεία συλλογικής διαχείρισης, οι δικαιούχοι πρέπει να διατηρούν τη δυνατότητα να ελέγχουν τη χρήση τους και να εξακριβώνουν κατά πόσον η οικονομική διαχείριση είναι διαφανής και δίκαιη.

3.6 Η ΕΟΚΕ εκτιμά ότι η θέσπιση κανόνων προαιρετικής εφαρμογής, όπως επιθυμούν οι εταιρείες διαχείρισης, θα αποδειχθεί ανεπαρκής για την εξασφάλιση στους δημιουργούς και λοιπούς δικαιούχους κανόνων διαχείρισης ανοιχτών, σαφών και ενιαίων, όπως προσδοκούν. Οι κανόνες ενδοτικού δικαίου θα συνέβαλαν, στην πράξη, στη διατήρηση της υπερβολικής ποικιλίας και του υπέρμετρου ρόλου των κατά τόπους κανόνων που επικρατούν και που κατακερματίζουν την ευρωπαϊκή αγορά της επιγραμμικής διανομής πολιτιστικού περιεχομένου.

3.7 Η ΕΟΚΕ φρονεί ότι η οδηγία συνιστά το κατάλληλο νομικό μέσο, δεδομένου ότι ενοποιεί το δίκαιο, επιτρέποντας παράλληλα στα κράτη μέλη να προβαίνουν σε προσαρμογές ως προς την εφαρμογή, λαμβάνοντας υπόψη τις εκάστοτε εθνικές περιστάσεις και ιδιαιτερότητες.

3.8 Όσον αφορά τις εταιρείες διαχείρισης, η ΕΟΚΕ συμφωνεί πλήρως ότι «η συλλογική διαχείριση των δικαιωμάτων σε όλους τους τομείς πρέπει να προσαρμοστεί σε σχέση με την υπηρεσία που παρέχεται στα μέλη και τους χρήστες όσον αφορά την αποδοτικότητα, την ακρίβεια, τη διαφάνεια και τη λογοδοσία». Οι απαιτήσεις αυτές εγγράφονται απόλυτα φυσιολογικά στο πλαίσιο του ψηφιακού θεματολογίου για την Ευρώπη και της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη, των ανακοινώσεων της Επιτροπής «Η ενιαία αγορά για τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας» και «Ένα συνεκτικό πλαίσιο για την ενίσχυση της εμπιστοσύνης στην ενιαία ψηφιακή αγορά ηλεκτρονικού εμπορίου και διαδικτυακών υπηρεσιών», καθώς και στη συνέχεια που δίδεται στην πράσινη βίβλο «για τη διαδικτυακή διανομή οπτικοακουστικών έργων στην Ευρωπαϊκή Ένωση».

⁽³⁾ EE C 68 της 6.3.2012, σ. 28 και EE C 318 της 29.10.2011, σ. 32.

3.9 «Η σύσταση 2005/737/ΕΚ της Επιτροπής σχετικά με τη συλλογική διασυνοριακή διαχείριση των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και των συγγενικών δικαιωμάτων για τις νόμιμες επιγραμμικές (online) μουσικές υπηρεσίες καλούσε τα κράτη μέλη να προωθήσουν ένα κανονιστικό πλαίσιο κατάλληλα προσαρμοσμένο στη διαχείριση των δικαιωμάτων του δημιουργού και των συγγενικών δικαιωμάτων για την παροχή νόμιμων επιγραμμικών υπηρεσιών μουσικής και για τη βελτίωση των προτύπων διακυβέρνησης και διαφάνειας των εταιρειών συλλογικής διαχείρισης.»

3.10 Οι συστάσεις, όμως, δεν συνιστούν δεσμευτικούς κανόνες. Η υπό εξέταση πρόταση οδηγίας καλύπτει το κενό αυτό.

3.11 Επιπλέον, η πρόταση αυτή «συμπληρώνει την οδηγία 2006/123/ΕΚ, της 12ης Δεκεμβρίου 2006, σχετικά με τις υπηρεσίες στην εσωτερική αγορά η οποία αποσκοπεί στη θέσπιση ενός νομικού πλαισίου για τη διασφάλιση της ελευθερίας της εγκατάστασης των παρόχων υπηρεσιών και της ελεύθερης κυκλοφορίας των υπηρεσιών μεταξύ των κρατών μελών. Οι εταιρείες συλλογικής διαχείρισης υπόκεινται στην οδηγία 2006/123/ΕΚ ως πάροχοι υπηρεσιών συλλογικής διαχείρισης.» Η ΕΟΚΕ τρέφει επιφυλάξεις σχετικά με την εφαρμογή, «τηρουμένων των αναλογιών», της συνολικής οδηγίας για τις υπηρεσίες στις εταιρείες συλλογικής διαχείρισης. Θα πρέπει να διερευνηθούν σε βάθος οι ιδιαιτερότητες αυτών των μη κερδοσκοπικών οντοτήτων.

3.12 Το σχέδιο οδηγίας, λοιπόν, έχει καταρτιστεί σε πλήρη συνεκτικότητα με το ισχύον δίκαιο και με τις προοπτικές που χαραχτήκαν βάσει των προγραμμάτων ανάπτυξης της εσωτερικής αγοράς, ενώ συνάδει με τις διεθνείς συμφωνίες των οποίων τα κράτη μέλη είναι συμβαλλόμενα μέρη και η ΕΟΚΕ επικροτεί τις προτεινόμενες διατάξεις.

3.13 Όπως και η Επιτροπή, η ΕΟΚΕ, σε πλήρη συνέπεια με τις προγενέστερες γνωμοδοτήσεις της, τάσσεται υπέρ της επιλογής ενός πλαισίου λειτουργίας και διαφάνειας που θα κωδικοποιεί τις υφιστάμενες αρχές και θα προσφέρει ένα πιο εξελιγμένο πλαίσιο κανόνων λειτουργίας και διαφάνειας, με αυξημένες δυνατότητες ελέγχου των εταιρειών συλλογικής διαχείρισης δικαιωμάτων. Η ετήσια έκθεση διαχείρισης τόσο από το σύνολο των μελών όσο και από μια ανεξάρτητη αρχή ή φορέα εξασφαλίζει αφ' εαυτής την τήρηση της χρηστής διαχείρισης.

3.14 Ωστόσο, η ΕΟΚΕ διατηρεί επιφυλάξεις ως προς τις τεχνικές δυνατότητες πολλών εταιρειών διαχείρισης που δραστηριοποιούνται σήμερα στην επικράτεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσον αφορά την απρόσκοπτη ανάληψη της διαχείρισης διακρατικών αδειών.

3.15 Ένα άλλο σημαντικό πρόβλημα αφορά την ομαδοποίηση του ρεπερτορίου. Η Επιτροπή προτείνει τη θέσπιση «ευρωπαϊκού διαβατηρίου», που θα διευκόλυνε σημαντικά την ομαδοποίηση αυτή και, κατά συνέπεια, τη χορήγηση των αδειών. Το «διαβατήριο» αυτό «θα θέσπιζε κοινούς κανόνες (...) και θα δημιουργούσε ανταγωνιστική πίεση στις εταιρείες για την ανάπτυξη περισσότερο αποδοτικών πρακτικών αδειοδότησης». Η ΕΟΚΕ συμμερίζεται την προσέγγιση αυτή.

3.16 Συμφωνεί επίσης με την νομική βάση: το άρθρο 50 της ΣΛΕΕ (πρώην άρθρο 44 ΣΕΚ), που αφορά την ελευθερία εγκατάστασης, καθώς και τα άρθρα 53 (πρώην 47) και 62 (πρώην 55) της ΣΛΕΕ, το τελευταίο εκ των οποίων παραπέμπει στα άρθρα 51 έως 54 της ΣΛΕΕ σχετικά με την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών.

4. Ειδικές παρατηρήσεις

4.1 Τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας και τα συγγενικά δικαιώματα πρέπει να προωθούν την καλλιτεχνική δημιουργία μέσω μιας δίκαιης ή αναλογικής αμοιβής των κατόχων των δικαιωμάτων αυτών και των κληρονόμων τους για περίοδο 50 έως 95 ετών, σύμφωνα με τα προστατευόμενα δικαιώματα και τις νομοθε-

σίες των κρατών μελών του Παγκόσμιου Οργανισμού Διανοητικής Ιδιοκτησίας. Η αμοιβή αυτή θα πρέπει να εξασφαλίζει επαρκή υλική ασφάλεια, προκειμένου να μπορούν να συνεχίσουν να δημιουργούν. Στην πράξη, στον τομέα της μουσικής, όπως και σε άλλους, ελάχιστοι δημιουργοί ζουν από τα δικαιώματά τους, κυρίως λόγω του αδιαφανούς, κατ' αυτούς, τρόπου λειτουργίας των εταιρειών συλλογικής διαχείρισης των δικαιωμάτων και του ελέγχου της παραγωγής και της διανομής από τα διακρατικά ολιγοπώλια.

4.2 Στην πράξη, τα περισσότερα από τα ποσά που οφείλουν οι χρήστες των αδειών εισπράττονται από τις εταιρείες συλλογικής διαχείρισης των δικαιωμάτων, εθνικές ή διεθνείς, οι οποίες τα αναδιανέμουν στα μέλη τους δημιουργούς:

— είτε με βάση ειδικές κλειδές κατανομής για την κάθε εταιρεία συλλογικής διαχείρισης όσον αφορά την κατ' αποκοπήν εισπραξη, που αποτελεί πηγή αδιαφάνειας όσον αφορά τις δραστηριότητές τους,

— είτε σύμφωνα με ατομικούς λογαριασμούς όταν οι δικαιούχοι και τα έργα για τα οποία έχει χορηγηθεί άδεια προσδιορίζονται ατομικά (αυτό ισχύει για την επιγραμμική διανομή, όπου οι πλήρεις απαιτούμενες πληροφορίες είναι πιο άμεσα διαθέσιμες).

4.3 Ωστόσο, το μερίδιο που εισπράττουν πραγματικά οι δικαιούχοι στη Γαλλία, για παράδειγμα, κυμαίνεται γενικά μεταξύ 9 και 10 % των εσόδων της μουσικής βιομηχανίας, είτε πρόκειται για πώληση CD είτε για επιγραμμική διανομή, αν και το κόστος της επιγραμμικής διανομής είναι πολύ χαμηλότερο από ό, τι το κόστος εκτός γραμμής (off-line). Οι εταιρείες παραγωγής, ειδικότερα οι «μεγάλες», εισπράττουν αντιστοίχως, περίπου το 50 % των εκτός γραμμής εσόδων και το 60 % των εσόδων από επιγραμμικές υπηρεσίες. Οι δαπάνες λειτουργίας που χρεώνουν οι εταιρείες συλλογικής διαχείρισης είναι συχνά πολύ υψηλές, και η ιδιότητα του μέλους συνεπάγεται την υποχρέωση αυτού να παρέχει στην εταιρεία αποκλειστικά δικαιώματα για όλα τα έργα του. Οι παραγωγοί, επίσης, συχνά χρεώνουν στους δημιουργούς έξοδα διαφήμισης ή άλλα με αποτέλεσμα να μειώνεται περαιτέρω η αμοιβή τους.

4.4 Η ΕΟΚΕ επισημαίνει ότι το σχέδιο οδηγίας ανταποκρίνεται στις ανάγκες εναρμόνισης της εσωτερικής αγοράς, σύμφωνα με την επιλεγθείσα νομική βάση, παράλληλα δε και στις απαιτήσεις περί διαφάνειας, ισότητας και ελέγχου της διαχείρισης που έχουν διατυπώσει οι δικαιούχοι, καθώς και δίκαιης αμοιβής των μελών όσον αφορά τις εταιρείες συλλογικής διαχείρισης: ωστόσο πολλά μέλη έχουν την αίσθηση ότι δεν λαμβάνουν ποτέ τίποτα, ενώ ελάχιστα μέλη λαμβάνουν την μερίδα του λέοντος⁽⁴⁾. Επισημαίνει ωστόσο ότι οι άνισες συμβάσεις που επιβάλλουν μεγάλοι εκδοτικοί οίκοι και

(4) Έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου για το 2011.

η μουσική βιομηχανία εξακολουθούν να ισχύουν και θα συνεχίσουν να εμποδίζουν τους περισσότερους δημιουργούς και δικαιούχους να λαμβάνουν δίκαιη αμοιβή για την εργασία τους. Συνεπώς το σχέδιο οδηγίας, κατά τη γνώμη της ΕΟΚΕ, δεν εξασφαλίζει επαρκώς την αποτελεσματική προώθηση του πολιτισμού και των λογοτεχνικών και καλλιτεχνικών έργων με ικανοποιητική αμοιβή των συγγραφέων και των δημιουργών.

4.5 Πρόκειται, τέλος, για τις «ελάχιστες» διατάξεις που αφήνουν μεγάλο περιθώριο στα κράτη μέλη κατά τη μεταφορά, ώστε να μπορέσουν να ανταποκριθούν καλύτερα στις ανάγκες των συγγραφέων και των δημιουργών καθώς και να προωθήσουν όσο το δυνατόν καλύτερα τον πολιτισμό και τη διάδοσή του. Συνεπώς, η ΕΟΚΕ δεν συμμερίζεται την ανάλυση ορισμένων νομοθετικών συνελύσεων, οι οποίες εκτιμούν ότι το σχέδιο οδηγίας δεν τηρεί την επικουρική φύση, επειδή είναι υπερβολικά «κατευθυντικό» και λεπτομερές. Καλεί επίσης την Επιτροπή να εξετάσει τον τρόπο με τον οποίο θα επωφεληθούν αποτελεσματικά οι δημιουργοί από τη μείωση του κόστους διανομής όσον αφορά την επιγραμμική μουσική υπηρεσία, διότι το πρόσθετο εισόδημα μονοπωλείται από έναν μόνο φορέα της αγοράς, ο οποίος ελπίζει να αντισταθμίσει τη μείωση των εσόδων από την εκτός γραμμής διανομή. Πράγματι, οι διανομείς μεγάλης κλίμακας, με τις άνισες συμβάσεις και τις έντονες πιέσεις για κατασταλτική νομοθεσία όσον αφορά το ηλεκτρονικό εμπόριο, προσπαθούν να διατηρήσουν την οικονομία των ελλείψεων έναντι του διαδικτύου που επιτρέπει απεριόριστη μαζική διανομή με πολύ χαμηλό κόστος.

4.6 Οι καλλιτέχνες πρέπει να ελέγχουν καλύτερα την επιγραμμική προώθηση των έργων τους και τα έσοδα που παράγουν. Θα πρέπει να είναι σε θέση να διανέμουν απευθείας ορισμένα έργα, δωρεάν ή σε χαμηλές τιμές για την προώθησή τους: το διαδίκτυο κατέστησε δυνατή την εμφάνιση νέων πηγών χρηματοδότησης του έργου των δημιουργών, όπως η πρόσκληση για χρηματοδότηση από τους ακροατές της μελλοντικής παραγωγής. Η οδηγία θα πρέπει να παρέχει περισσότερο έλεγχο και δυνατότητες στους δημιουργούς.

4.7 Η ΕΟΚΕ χαιρετίζει το άρθρο 38 όπου τα κράτη μέλη καλούνται να προβλέψουν κυρώσεις για την εξασφάλιση της τήρησης των διατάξεων, όπως αυτές θα μεταφερθούν στο εθνικό τους δίκαιο.

4.8 Ο τίτλος II πραγματοποιείται την πρώτη πτυχή της οδηγίας, δηλ. την οργάνωση και τη λειτουργία των εταιρειών συλλογικής διαχείρισης δικαιωμάτων κάθε είδους. Οι απαιτήσεις διαφάνειας και οι υποχρεώσεις πληροφόρησης, δύο ζητήματα στα οποία η ΕΟΚΕ επιμένει όλως ιδιαίτερος, αντιμετωπίζονται ικανοποιητικά στο κεφάλαιο 5 του τίτλου II (άρθρα 17 έως 20).

4.9 Υπάρχουν συμπληρωματικές διατάξεις που ενισχύουν περαιτέρω τις υποχρεώσεις διαφάνειας. Το άρθρο 8 αφορά, ειδικότερα, τις αρμοδιότητες εποπτείας και προσφέρει στα μέλη εγγυήσεις χρηστής διαχείρισης. Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει τις διατάξεις που προβλέπονται για τον σκοπό αυτό. Ο τίτλος IV, που αφορά την επίλυση διαφορών (άρθρα 34 έως 40), μεταξύ των οποίων τις διαδικασίες καταγγελίας (άρθρο 37), συμπληρώνει αποτελεσματικά τους μηχανισμούς που αφορούν τη λειτουργία των εταιρειών συλλογικής διαχείρισης, καθώς επιτρέπει στα μέλη να αμφισβητήσουν τη διαχείριση των δικαιωμάτων τους όταν την κρίνουν πλημμελή.

4.10 Όσον αφορά ορισμένα από τα προτεινόμενα κριτήρια για να μην επιβάλλεται στις μικρότερες εταιρείες συλλογικής διαχείρι-

σης η χορήγηση διακρατικών αδειών, η ΕΟΚΕ παρατηρεί ότι υπάρχει κίνδυνος να δημιουργηθούν συγκεντρώσεις στην αγορά, γεγονός που ενδέχεται να προκαλέσει στρεβλώσεις του ανταγωνισμού εις βάρος των μικρότερων φορέων – όπως λ.χ. των εταιρειών από κάποιες χώρες με μικρό πληθυσμό ή από ορισμένες εθνικές μειονότητες, η συμβολή των οποίων στην πολιτιστική ποικιλία της Ευρώπης ίσως χρειάζεται ιδιαίτερα μέτρα στήριξης ώστε να μπορούν να συμμετέχουν στην ευρωπαϊκή αγορά αδειών. Η ΕΟΚΕ εκτιμά ότι, για λόγους πολιτιστικής ποικιλίας, στις χώρες αυτές, οι μικρές εταιρείες συλλογικής διαχείρισης θα πρέπει να δικαιούνται δημόσια στήριξη σύμφωνα με το άρθρο 107 ΣΛΕΕ, ώστε να μπορούν να αξιοποιούν άμεσα τους καταλόγους τους σε ευρωπαϊκό επίπεδο χορηγώντας οι ίδιες διακρατικές άδειες.

4.11 Οι προβλεπόμενες διατάξεις για την αποτροπή σύγκρουσης συμφερόντων, την εξασφάλιση διαφανούς και αποτελεσματικής διαχείρισης, καθώς και την ενημέρωση των μελών των εταιρειών συλλογικής διαχείρισης κρίνονται πρόσφορες· ειδικότερα δε το άρθρο 9, όπου θεσπίζονται οι υποχρεώσεις των προσώπων που διαχειρίζονται στην πράξη τις επιχειρηματικές δραστηριότητες μιας εταιρείας συλλογικής διαχείρισης.

4.12 Ο τίτλος III (άρθρα 21 έως 33) αφορά τις ευρωπαϊκές άδειες στον τομέα της επιγραμμικής χρήσης μουσικών έργων. Στο άρθρο 21 (χορήγηση διακρατικής άδειας στην εσωτερική αγορά) θεσπίζεται η αρχή του αποτελεσματικού ελέγχου, εκ μέρους των αρμοδίων αρχών, της συμμόρφωσης των εταιρειών με τις διατάξεις του τίτλου III (περί του ορισμού των εν λόγω αρχών, βλ. άρθρο 39).

4.13 Στο άρθρο 22 (ικανότητα επεξεργασίας διακρατικών αδειών) εκτίθενται οι κεντρικές διατάξεις της δεύτερης πτυχής. Οι εταιρείες διαχείρισης δικαιωμάτων που έχουν αρμοδιότητα χορήγησης διακρατικών αδειών πρέπει να διαθέτουν την ικανότητα να επεξεργάζονται ηλεκτρονικά, κατά τρόπο αποτελεσματικό και διαφανή, τα στοιχεία που απαιτούνται για τη διαχείριση των αδειών, την τιμολόγηση των χρηστών, την είσπραξη των δικαιωμάτων και τη διανομή των οφειλόμενων ποσών στους δικαιούχους. Η ΕΟΚΕ επικροτεί τις απαιτήσεις που αναλύονται στην παράγραφο 2 και τον ορισμό τους ως ελάχιστων απαιτήσεων, επισημαίνει όμως τις πρακτικές δυσχέρειες που θα προκύψουν κατά την εκτίμηση του κατά πόσον έχουν καθοριστικό χαρακτήρα.

4.14 Οι απαιτήσεις έναντι των εταιρειών συλλογικής διαχείρισης είναι αναγκαίες. Στο άρθρο 23 (διαφάνεια των διακρατικών πληροφοριών σχετικά με το ρεπερτόριο) ορίζεται ότι στις πληροφορίες αυτές περιλαμβάνονται τα εκπροσωπούμενα μουσικά έργα, τα εκπροσωπούμενα, εν όλω ή εν μέρει, δικαιώματα, καθώς και τα εκπροσωπούμενα κράτη μέλη, ενώ στο άρθρο 24 (ακρίβεια των διακρατικών πληροφοριών σχετικά με το ρεπερτόριο) ζητείται από τις εταιρείες συλλογικής διαχείρισης να διαθέτουν διαδικασίες προκειμένου να μπορούν οι δικαιούχοι και άλλες εταιρείες συλλογικής διαχείρισης να διατυπώνουν αντιρρήσεις έναντι του περιεχομένου των δεδομένων που αναφέρονται στο άρθρο 22 παράγραφος 2 ή των πληροφοριών που παρέχονται δυνάμει του άρθρου 23. Η ΕΟΚΕ εκτιμά ότι η απόδειξη με κάθε νόμιμο μέσο πρέπει να γίνεται δεκτή από τις εταιρείες συλλογικής διαχείρισης, οι οποίες οφείλουν κατόπιν να προβαίνουν με τη δέουσα επιμέλεια στις απαραίτητες διορθώσεις.

4.15 Το γεγονός ότι οι εταιρείες συλλογικής διαχείρισης καλούνται να ελέγχουν τη χρήση των δικαιωμάτων εκ μέρους των παρόχων στους οποίους έχουν χορηγήσει διακρατική άδεια τις καθιστά υπεύθυνες να τους προσφέρουν τη δυνατότητα να υποβάλλουν με ηλεκτρονικά μέσα αναφορές σχετικά με την πραγματική χρήση των επιγραμμικών δικαιωμάτων, σύμφωνα με μέθοδο υποβολής αναφορών που αναγνωρίζεται από τα ισχύοντα προαιρετικά πρότυπα ή πρακτικές. Η ΕΟΚΕ επικροτεί τη δυνατότητα της εταιρείας να αρνηθεί να αποδεχθεί την υποβολή αναφοράς από τον χρήστη σε κλειστό μορφότυπο, σε περίπτωση που η εταιρεία παρέχει τη δυνατότητα υποβολής αναφορών μέσω αναγνωρισμένου προτύπου για την ηλεκτρονική ανταλλαγή δεδομένων.

4.16 Η ΕΟΚΕ τονίζει ότι η προσφυγή σε ανοιχτά και ελεύθερα πρότυπα, συμπεριλαμβανομένης της ηλεκτρονικής τιμολόγησης (άρθρο 25), θα συνιστούσε πρόσφορη και αποδεκτή λύση για κάθε περίπτωση και αυτό θα έπρεπε να διευκρινίζεται εδώ.

4.17 Η ΕΟΚΕ επικροτεί τις απαιτήσεις που ορίζονται στο άρθρο 25 για θέματα τιμολόγησης: ακρίβεια, ταχύτητα αμέσως μετά τη χρήση της διακρατικής άδειας, καθώς και υποχρέωση διάθεσης διαδικασιών προσφυγής στους παρόχους, σε περίπτωση αμφισβήτησης του τιμολογίου. Η καταβολή των πληρωμών στους δικαιούχους πρέπει να ανταποκρίνεται σε κριτήρια ακρίβειας και ταχύτητας (άρθρο 26). Η ΕΟΚΕ επικροτεί τις προβλεπόμενες απαιτήσεις ως προς την ενημέρωση των δικαιούχων που πρέπει να συνοδεύει την πληρωμή, καθώς και τα δικαιολογητικά για τα καταβαλλόμενα ποσά.

4.18 Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει, επίσης, τις διατάξεις των άρθρων 27 και 28 και του άρθρου 29 (υποχρέωση εκπροσώπησης άλλης εταιρείας συλλογικής διαχείρισης για χορήγηση διακρατικών αδειών), σύμφωνα με τις οποίες η εταιρεία συλλογικών δικαιωμάτων που δεν χορηγεί ούτε προσφέρεται να χορηγήσει διακρατικές άδειες επί των μουσικών έργων που ανήκουν στο δικό της ρεπερτόριο μπορεί να ζητήσει από άλλη εταιρεία συλλογικής διαχείρισης, η οποία πληροί τις απαιτήσεις της οδηγίας, να συνάψει μαζί της συμφωνία εκπροσώπησης προκειμένου να εκπροσωπή τα δικαιώματα αυτά.

4.19 Η ΕΟΚΕ ζητά να διασαφηνιστεί η διατύπωση: στις περιπτώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 29 παράγραφος 1, η αποδοχή της εντολής συνιστά υποχρέωση ή όχι:

4.20 Η ΕΟΚΕ επικροτεί επίσης τις διατάξεις του άρθρου 30 (πρόσβαση σε διακρατικές άδειες), του άρθρου 31 (χορήγηση διακρατικών αδειών από θυγατρικές εταιρειών συλλογικής διαχείρισης) και του άρθρου 32 (όροι αδειοδότησης που ισχύουν για επιγραμμικές υπηρεσίες).

4.21 Η ΕΟΚΕ συμφωνεί με την παρέκκλιση (άρθρο 33), σύμφωνα με την οποία οι απαιτήσεις του τίτλου III δεν ισχύουν για τις εταιρείες συλλογικής διαχείρισης που χορηγούν, με βάση την προαιρετική ομαδοποίηση των απαιτούμενων δικαιωμάτων, διακρατική άδεια για επιγραμμικά δικαιώματα επί μουσικών έργων η οποία απαιτείται από ραδιοτηλεοπτικό οργανισμό για τα ραδιοφωνικά ή τηλεοπτικά προγράμματά του.

Βρυξέλλες, 12 Δεκεμβρίου 2012.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Staffan NILSSON
